

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Wstęp do historii języka niemieckiego		8.0.14004	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Niemieckiego i Translatoryki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	stacjonarne
		moduł	nauczycielska (język niemiecki z językiem angielskim), biznesowo-
		specjalnościowy	gospodarcza, translatoryczna
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Anna Socka; dr Dominika Janus; dr Marta Bieszk; dr Izabela Olszewska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		1	
Wykład		15 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin - lektura literatury przedmiotu i	
zajęcia w sali dydaktycznej		przygotowanie do kolokwium.	
Liczba godzin		Razem: 25 godzin = 1 ECTS.	
Wykład: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2025/2026 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- niemiecki w wymiarze 95.00%	
		- polski w wymiarze 5.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Zaliczenie na ocenę	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Formy zaliczenia	
		kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Zaliczenie z oceną udzielane jest na podstawie:	
		- pisemnego testu z pytaniami typu multiple choice oraz pytaniami otwartymi (90%);	
		- ww. testu lub wypowiedzi podczas wykładu konwersatoryjnego (10%).	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	test pisemny z pytaniami otwartymi	obserwacja wypowiedzi studentów podczas wykładu konwersatoryjnego
	Wiedza	
K_W01	x	x
K_W06	x	
K_W14	x	x
K_W17	x	
	Umiejętności	
K_U11	x	x
	Kompetencje społeczne	
K_K01	X	x
K_K05	X	x

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka niemieckiego umożliwiającą podążanie za tokiem wykładu; znajomość podstawowej terminologii językoznawczej oraz subsystemów współczesnego standardowego języka niemieckiego, podstawowa orientacja w historii niemieckiego obszaru językowego.

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest dostarczenie studentom podstawowej wiedzy w zakresie historii języka niemieckiego oraz mechanizmów zmian językowych (głównie w systemie gramatycznym i leksykalnym). Wiedza ta powinna umożliwić im rozumienie i analizę tekstów pochodzących z wcześniejszych etapów rozwoju języka a także zjawisk występujących współcześnie w języku standardowym oraz jego odmianach regionalnych.

Treści programowe

1. Synchroniczne vs. diachroniczne spojrzenie na język. Indoeuropejska rodzina językowa. Język pragermański i I przesuwka spółgłoskowa. II przesuwka spółgłoskowa i powstanie języka wysokoniemieckiego. Główne dialekty niemieckie.
2. Główne cechy fonetyczne, morfologiczne, składniowe i leksykalne na przykładzie wybranych tekstów w języku starowysokoniemieckim, średniowysokoniemieckim, wczesnonowowysokoniemieckim, nowowysokoniemieckim.
3. Gramatyzacja i jej przykłady w niemieckim.
4. Kontakty językowe w leksyce i puryzm językowy w dziejach niemieckiej. Z historii ortografii i ortofonii.
5. Język dolnoniemiecki jako język Hanzy. Kolonizacja wschodnia i jej dialekty. Elementy dziejów językowych Gdańska i Pomorza od XII do XIX wieku.
6. Wybrane historyczne kroje pisma.

Wykaz literatury**A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:**

- Morciniec, Norbert, 2015. *Historia języka niemieckiego*. Wrocław: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu.
- Schmid, Hans Ulrich, 2009. *Einführung in die deutsche Sprachgeschichte*. Stuttgart, Weimar: Metzler.
- Speyer, Augustin, 2010. *Deutsche Sprachgeschichte*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

B. Literatura uzupełniająca:

- Janus Dominika, 2020. "Nun folte ich auch wohl bemu het feyn, auff unterchiedene bewegliche Argumenta, und fonderbare Troft=Gru nde u dencken [...]". Zu argumentativen Strategien in Danziger Leichenpredigten (1586–1746). W: *Linguistische Treffen in Wrocław* 18, 199-211.
- Łopuszańska Grażyna, 2013, *Danziger Umgangssprache und ihre Spezifik*. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.
- Szczepaniak, Renata, 2009. *Grammatikalisierung im Deutschen. Eine Einführung*. Tübingen: Narr.
- Wegera, Klaus-Peter / Schutz-Balluff, Simone / Bartsch, Nina, 2016. *Mittelhochdeutsch als fremde Sprache. Eine Einführung für das Studium der germanistischen Mediävistik*. Berlin: Erich Schmidt.
- Wolff, Gerhard, 1990, *Deutsche Sprachgeschichte*. Tübingen: Franke.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W06, K_W14, K_W17 K_U11 K_K01, K_K05	K_W01, K_W06, K_W14, K_W17 Student: <ul style="list-style-type: none"> • zna specyfikę przedmiotową językoznawstwa diachronicznego i jego miejsce wśród nauk o języku i kulturze (K_W01) • zna główne stadia rozwoju języka niemieckiego (K_W06), • zna genealogię niemieckiej i jej miejsce wśród języków indoeuropejskich i germańskich (K_W14),

- zna i rozumie podstawowe mechanizmy zmian zachodzących w niemczyźnie na przestrzeni dziejów na płaszczyźnie fonetycznej, fleksyjnej, składniowej oraz w zakresie leksyki (K_W14),
- wskazuje na zależności między historią języka a historią kultury i społeczeństwa (K_W17).

Umiejętności

K_U11

Student:

- zna i potrafi korzystać z polskich i niemieckich publikacji z zakresu historii języka, w tym internetowych, oraz opracowuje podstawowe wyniki historii języka (K_U11),
- identyfikuje i wyjaśnia zjawiska z dziedziny ewolucji języka ilustrowane przez przykładowy tekst historyczny (K_U11),
- potrafi używać języka fachowego historii języka (K_U11).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01, K_K05

Student:

- ma świadomość swojej wiedzy i swoich umiejętności (K_K01),
- podchodzi krytycznie do odbieranych i pozyskiwanych treści związanych z historią języka niemieckiego (K_K01),
- dba o kulturę języka, jednak zdając sobie sprawę z jego nieustannej zmienności, unika bezrefleksyjnego puryzmu (K_K05),
- jest świadomy wkładu społeczności posługujących się różnymi historycznymi wariantami niemczyzny w historię regionu (K_K05).

Kontakt

anna.socka@ug.edu.pl